

Sammenfatning af resultaterne af evalueringen af de nye modultest fra 2017 og deres indvirkning på begynderundervisningens beskæftigelsesrettede fokus

---

Rapporten sammenfatter resultaterne af to interne undersøgelser af henholdsvis kvaliteten af de nye mundtlige modultest, SIRI udviklede og udgav i 2017 som et led i implementeringen af danskuddannelsesreformen 2017, og testenenes indvirkning på tilrettelæggelsen af begynderundervisningens beskæftigelsesrettede indhold.

Indhold

1. Indledning	2
2. Evalueringens design	3
2.1 Evalueringens grundlag	3
2.2 Evalueringens fokus	4
2.3 Evalueringens gennemførelse og datakilder	4
2.3.1 Evalueringskriterier del I	5
2.3.2 Evalueringskriterier del II	5
3. Evalueringens samlede resultater	6
3.1 Del 1: Evaluering af de nye tests funktionalitet og kvaliteten af den sproglige produktion i testsituationen)	6
3.1.1 Modul 1	6
3.1.2. Modul 2	7
3.1.3 Forskelle på DU1 og DU2-kursister i modultestningen	9
3.1.4 Fejlkilder	9
3.2 Del 2: undersøgelse af virkningen af de nye modultest på begynderundervisningens tilrettelæggelse og beskæftigelsesrettede fokus	10
3.2.1 Modul 1	10
3.2.2 Modul 2	10
3.2.3 Tilrettelæggelsen af det beskæftigelsesrettede indhold i undervisningen på begyndermodulerne generelt	10
3.2.4 Forskelle på DU1 og DU2-kursister i undervisningen	11
4. Konklusioner og perspektivering af evalueringernes resultater	11
4.1 Samlet vurdering testenes funktionalitet	11
5. Samlet konklusion og implikation for fremtidig modultestrevision	12
5.1 Konklusioner	12
5.2 Implikation for fremtidig modultestrevision	14
Litteratur	14

1. Indledning

SIRI udgav i oktober 2017 en række reviderede mundtlige modultest til modul 1 og 2 på Danskuddannelse 1 og 2 som følge af danskuddannelsesreformen af 7. juli 2017. Formålet med at forny de mundtlige test på begyndermodulerne var dels at understøtte sammenhængen mellem modultestningen og undervisningens beskæftigelses-sigte dels at forny eksisterende forældede testopgaver og kvalitetssikre materialet. Målet for modultestrevisionsarbejdet var 1) de nye opgaveformater skulle fremme undervisningens beskæftigelses-sigte, og 2) at testenes kvalitet blev højnet ved, at testene lægger op til kommunikation med afsæt i, at det er kursistens faktiske sprogbehov i en jobsammenhæng, der testes ved modultesten. Desuden var det et mål, at testene i større udstrækning end tidligere skulle inddrage kursisternes egen erfaringsverden fx som egne fotos, og at den kommunikation, der finder sted under testningen, er 'ægte' i den forstand, at kursist og tester har et faktisk behov for at kommunikere om noget. Fx ved at information udveksles mellem kursist og tester.

I modultestrevisionen er der endvidere fokus på, at de nye opgaveformater har tydelig positiv indvirkning på undervisningen. Visse af de tidligere og eksisterende mundtlige modultests bærer præg af at generere kommunikation, som ikke opleves relevant af kursister og undervisere og med en deraf negativ indvirkning på undervisningen.

Beskæftigelsesretningen af testene fra 2017 består således i, at opgaverne inddrager sprogligt materiale fra arbejdsdomænet (eksempler på arbejdsfunktioner og arbejdssteder samt konkret ordforråd), samt at der testes kommunikative kompetencer, der er relevante for kursisterne i en arbejdskontekst (også betegnet *beskæftigelsesrettede validitet* i denne evaluering).

I oktober 2017 udgav SIRI reviderede mundtlige modultest til:

Du 1 og 2 modul 1:

- Opgave 1: 6 personlige spørgsmål
- Opgave 2: Testers spørgsmål til kursistens medbragte foto

Du 1 og 2 Modul 2:

- Opgave 1: 8 personlige spørgsmål
- Opgave 3: Foto med case

I september 2018 gennemførte SIRI en intern evaluering af 1) kvaliteten af de reviderede mundtlige modultest fra 2017 og 2) af testenes indvirkning på tilrettelæggelsen af den beskæftigelsesrettede begynderundervisning på Danskuddannelse 1 og 2. Formålet med evalueringen var at kvalificere den nuværende modultestrevision bedst muligt.

Evalueringens første del er designet med udgangspunkt i rammebeskrivelsen for de nye modultest, hvoraf de faglige og kvalitetsmæssige mål for de reviderede testformater fremgår. I evalueringens anden del er fokus på, *hvordan* og *for hvem* de reviderede test indvirker på tilrettelæggelsen af det beskæftigelsesrettede indhold i undervisningen designet som en virkningsevaluering (procesbaseret effektevaluering).

Evalueringen har derfor svaret på:

- I hvilken grad frembringer de nye mundtlige modultest sprog, der kan siges at være beskæftigelsesrettet og relevant for kursisten?
- *Hvad* indvirker på, *hvordan* testopgaverne gennemføres i testsituationen?
- *I hvilken grad, hvordan og for hvem*, har de nye modultest bevirket et øget beskæftigelsesrettet fokus i begynderundervisningen?

SIRIs revisionsarbejde fortsætter i perioden 2018-20, hvor modultest til de øvrige moduler på Danskuddannelse 1, 2 og 3 tilpasses eller fornyes. Denne evaluering er blevet gennemført som en intern evaluering i september 2018. Den er initieret på baggrund af et behov for en dybere viden om funktionaliteten og virkningen af de nye test, der blev udgivet i 2017, og resultaterne vil derfor være vigtige faglige pejlemærker for det igangværende modultestrevisionsprojekt, samt for eventuelle korrektioner af de reviderede test fra 2017. SIRI har ikke tidligere systematisk undersøgt kvaliteten af de mundtlige modultestformater eller deres indvirkning på undervisningens tilrettelæggelse. Der er derfor også tale om et helt nyt tiltag, der kan vil styrke danskteamets kvalitetsudviklingsarbejde inden for modultestudvikling, men også bidrage til en styrkelse af danskteamets kompetencer i at anvende systematisk evalueringsmetode.

Den samlede evaluering undersøger kvaliteten af de nye test, der er udgivet og taget i brug i 2017, samt deres indvirkning på begynderundervisningens tilrettelæggelse og beskæftigelsesrettede fokus. Evalueringen skal dels bidrage med viden om, *i hvilken grad og hvordan* det er skabt sammenhæng mellem modultestene og den beskæftigelsesrettede danskundervisning, herunder en mere positiv backwash på undervisningen. Evalueringen har dermed to dele: 1. del undersøger funktionaliteten af de nye mundtlige testformater samt den beskæftigelsesrelevante sproglige produktion i testningen. 2. del undersøger hvordan de nye modultest indvirker på begynderundervisningens beskæftigelsesrettede fokus.

Denne sammenfatning forudsætter nogen kendskab til undervisning i dansk som andetsprog og modultestning inden for danskuddannelsesområdet. Der anvendes derfor i en vis udstrækning uforklaret fagterminologi, ligesom er refereres til CEFR-rammens niveaubeskrivelser og de forskellige testgrundlag.

2. Evalueringens design

Evalueringen skal dels bidrage med viden om behovet for justeringer af de nye testformater dels med indikationer af, *i hvilken grad og hvordan* det er lykkedes at skabe sammenhæng mellem modultestene og den beskæftigelsesrettede danskundervisning (herunder en positiv backwash på undervisningen).

Evalueringen har dermed to dele: Del 1 vurderer funktionaliteten af de nye mundtlige testformater samt den beskæftigelsesrelevante sproglige produktion i testningen. Del 2 vurderer, hvordan de nye modultest indvirker på begynderundervisningens beskæftigelsesrettede fokus.

2.1 Evalueringens grundlag

Del 1: Evalueringen af de nye test fra 2017 er designet med udgangspunkt i rammebeskrivelsen for de nye modultest (notat om modultestrevision af 11. juli 2017). Af den fremgår det, at de faglige mål for testenes reviderede formater var: 1) at testene skulle generere autentisk kommunikation, 2) at testene skulle være beskæftigelsesrettede, og 3) at testene skulle have en tydelig positiv indvirkning på undervisningen.

Del 2: Evalueringen af testenes indvirkning på undervisningens beskæftigelsesrettede fokus er designet med udgangspunkt i en virkningsevaluering, hvor man interesserer sig for, hvilken virkning processer i et projekt har og derfor også for de kontekstuelle aspekter af de processer, der evalueres, dvs. *for hvem* og *hvor* processerne virker. På baggrund af rammebeskrivelsen for de nye test er der til denne evaluering opstillet følgende programteori for at identificere de processer, der skal være genstand for evalueringen. Programteorien baserer sig på en antagelse af, at indførelsen af de nye test vil have en positiv backwash-effekt på begynderundervisningens beskæftigelsesrettede fokus. Evalueringens fokus er at kortlægge, hvordan testene indvirker på undervisningen *for hvem* og *hvor*, og i hvilken grad man kan tale om en tydelig positiv backwash-effekt af de nye modultest. Programteorien tilsiger endvidere, at kursisternes kommunikative kompetencer efter begyndermodulerne i højere grad vil matche deres kommunikative behov i en arbejds kontekst, og at kursisterne dermed vil klare sig bedre sprogligt i en arbejds kontekst. I denne evaluering har der primært været fokus på det element, der vedrører undervisningens indhold og tilrettelæggelse.

2.2 Evalueringens fokus

Evalueringen skal give svar på følgende spørgsmål:

Del 1 (evaluering af de nye tests funktionalitet og kvaliteten af den sproglige produktion i testsituationen):

1. I hvilken grad genererer de nye modultest beskæftigelsesrelevant og autentisk sprog på det rette niveau i testsituationen (testens validitet)?
2. Hvilke forhold indvirker på, hvordan testopgaverne gennemføres i testsituationen (reliabilitet og praktikalitet)?

Del 2 (undersøgelse af de nye modultests indvirkning på begynderundervisningens beskæftigelsesrettede fokus):

3. I hvilken grad har indførelsen af de nye modultest bevirket et øget beskæftigelsesrettet fokus i begynderundervisningens (positiv backwash)?
4. Hvordan indvirker de nye modultest på undervisningen (hvor og for hvem?)

2.3 Evalueringens gennemførelse og datakilder

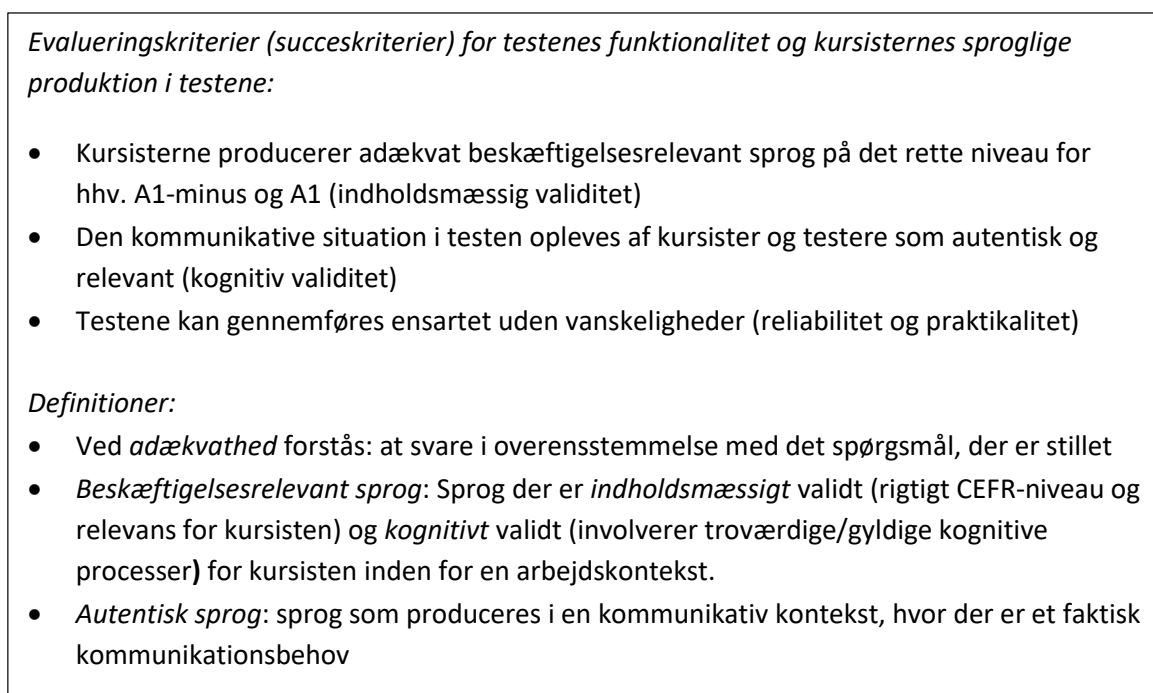
Evalueringen af modultestene og undervisningens tilrettelæggelse er gennemført som elektroniske spørgeskemaundersøgelser til testere og undervisere på Danskuddannelse 1 og 2, modul 1 og 2 på udvalgte sprogcentre. Spørgeskemaerne er designet på baggrund af ovenstående evalueringsspørgsmål og en række evalueringskriterier, som uddybes i nedenstående analyseafsnit. Respondenterne er enten udvalgt på baggrund af deres tilmelding til modultesterseminaret 2017 på Danskuddannelse 1 og 2, eller ved at udvalgte sprogcentre har formidlet kontakt til undervisere og testere på de relevante moduler. Sprogcentre repræsenterer et bredt udsnit af sektoren mht. spredning i størrelse og geografisk placering. Der har i begge undersøgelser deltaget ca. 100 respondenter og været en svarprocent på ca. 50 %. Antallet af respondenter er repræsentativt, da gruppen af undervisere og testere på de niveauer evalueringen her retter sig i mod er en meget lille gruppe. Bortfaldet af besvarelser kan sandsynligvis forklares med respondenterne ikke længere er ansat inden for området eller har fået andre arbejdsopgaver. Både undervisere og testere har svaret på baggrund af erfaringer med såvel kursister, der er omfattet af et integrationsprogram med arbejdspraktik, og selvforsørgende kursister, der enten er i job eller er uden for

arbejdsmarkedet. Spørgeskemaerne er konstrueret således, at de både giver respondenterne mulighed for at vurdere test og undervisning på baggrund af nogle evalueringskriterier og mulighed for mere udfoldede besvarelser i fritekstfelter. De indkomne data består dermed af skalavurderinger, kvalitative udsagn og uddybninger, som tilsammen giver mulighed for at nuancere de oplevelser respondenterne formidler. I analysen er medtaget alle kvalitativt forskellige udsagn, der vedrører de vurderinger der er afgivet. Det betyder, at ikke alle udsagn er medtaget, hvis der har været tale om overlap af pointer. Udsagnene er repræsentative for bredden af pointerne.

2.3.1 Evalueringskriterier del I

Testerne er i deres spørgeskema blevet bedt om at vurdere adækvatheden af kursistenes sproglige produktion i testene, samt kommunikationens autenticitet og relevans (se figur for uddybning). Der er i spørgeskemaerne til testerne desuden spurgt til deres vurdering af den sproglige produktion *korrekthed*, men kriteriet er udeladt af analysen valgt, da der ikke i rammebeskrivelsen for niveauet findes et krav om sproglig korrekthed.

Af nedenstående oversigt fremgår evalueringskriterier og begrebsdefinitioner for den samlede evaluering del 1:

Figur 1: Oversigt over evalueringskriterier og begrebsdefinitioner for den samlede evaluering del 1.

2.3.2 Evalueringskriterier del II

Respondenterne (undervisere på Danskuddannelse 1 og 2, modul 1 og 2) er i evalueringen blevet bedt om at svare på, hvordan der i begynderundervisningen arbejdes med at forberede de nye testformater 'Medbragt foto' (modul 1) og 'Foto m. case' (modul 2), samt på hvilken måde testformaterne genererer autentisk sprog og inspirerer til at arbejde med beskæftigelsesrettede emner og tilrettelæggelsesformer i undervisningen.

Figur 2 viser de overordnede evalueringskriterier, der ligger til grund for de vurderingskriterier, der opstillet for undersøgelsen af undervisningens tilrettelæggelse og beskæftigelsesrettede indhold:

Evalueringkriterier (succeskriterier):

- Testene giver inspiration til at arbejde med beskæftigelsesrelevante kommunikative kompetencer, som matcher kursisternes sproglige behov i hverdagen, fx i praktikken eller på arbejdspladsen (*beskæftigelsesrettet validitet*)
- Testene giver anledning til at kursisterne får et faktisk kommunikationsbehov i undervisningen fx ved at tale om deres egen erfaringsverden (*autenticitet i kommunikationen*)

Figur 2: Oversigt over overordnede evalueringskriterier for undersøgelsen af undervisningens tilrettelæggelse og beskæftigelsesrettede indhold.

3. Evalueringens samlede resultater

3.1 Del 1: Evaluering af de nye tests funktionalitet og kvaliteten af den sproglige produktion i testsituationen)

Her gennemgås resultater af spørgeskemaundersøgelsen til modultesterne. Resultaterne for hver evaluerede test på henholdsvis modul 1 og 2 gennemgås og opsummeres særskilt.

3.1.1 Modul 1

Opgave 1: 6 personlige spørgsmål til kursisten

Beskrivelse af testformat

Kursisterne skal besvare 6 personlige *fortrykte* spørgsmål. Kort svar med enkeltord er acceptabelt.

Evalueringens fokusområde

Evalueringen vedrører kun de 3 spørgsmål, som er ændret i forhold til den tidligere test med henblik på et mere eksplicit beskæftigelsesrettet fokus (*Hvad for nogle sprog taler du?, Har du arbejde?, Hvad er dit telefonnummer?*). Testerne er blevet bedt om at vurdere den *sproglige produktion* i testen (både produktivt og receptivt) jf. ovenstående kriterier samt *testgrundlagets funktionalitet*

Resultater

Evalueringen peger på, at testen i overvejende grad genererer et autentisk og beskæftigelsesrelevant sprog. Evalueringen viser imidlertid også, at en del af testerne oplever, at der særligt på DU1 er behov for at omformulere flere af de fortrykte spørgsmål, for at kursisterne kan forstå dem. Dette forhold vil have væsentlig betydning for testens reliabilitet og validitet. Hvis nogle testere omformulerer spørgsmålet og andre ikke gør, er der ikke længere tale om ensartede praksisser, der giver kursisterne samme betingelser, og testen kan muligvis ikke længere siges at måle med samme troværdighed.

Opgave 2: Spørgsmål til kursistens medbragte foto medbragt foto

Beskrivelse af testformat

Kursisterne skal medbringe et personligt foto af en person og besvare testers spørgsmål til billedet.

Evalueringsfokus

Testerne er blevet bedt om at vurdere 1) kursisternes og deres egen sproglige produktion i testen (fx deres spørgsmål til kursisterne) og 2) funktionaliteten af kursisternes medbragte fotos som testgrundlag.

Resultater

Evalueringen peger på, at kursisterne *i overvejende grad* svarer *adækvat* på testers spørgsmål, og at en stor del af testers spørgsmål ligger inden for arbejdsdomænet. I kommentarfelterne skriver mange af testerne, at kursisterne virker glade for at tale om deres eget foto, og at det genererer meget autentisk sprog. Dermed kan opgaven *i overvejende grad* siges at generere et autentisk beskæftigelsesrelevant sprog på A1-minus niveauet. Der synes i øvrigt at være god overensstemmelse mellem de spørgsmål, som tester stiller i denne opgave og spørgsmålene i opgave 1, således at spørgsmålene er lignende, men her om en tredje person. Det ser imidlertid ud til, at kursisterne kun i meget ringe grad vælger motiver fra arbejdsdomænet til deres fotos.

Evalueringen peger imidlertid også på, at der kan være nogle problemer forbundet med testens praktikalitet i og med, at testerne oplever, at en del kursister har svært ved at håndtere, at deres fotos skal medbringes digitalt.

3.1.2. Modul 2

Opgave 1: 8 personlige spørgsmål til kursisten

Beskrivelse af testformat

Kursisterne skal besvare 8 personlige *fortrykte* spørgsmål. Kort svar med enkeltord er acceptabelt på A1-niveauet.

Evalueringsfokus

Evalueringen vedrører kun de 4 spørgsmål, som er ændret i forhold til den tidligere test med henblik på et mere eksplicit beskæftigelsesrettet fokus (*Hvad er din nationalitet?, Hvad er din fødselsdato?, Arbejdede du i dit hjemland?, Har du arbejde i Danmark?*). Testerne har vurderet den sproglige produktion i testen (både produktivt og receptivt) samt testgrundlagets funktionalitet.

Resultater

Evalueringen viser, at testen kun i nogen grad kan siges at generere autentisk og beskæftigelsesrelevant sprog på A1-niveauet, idet kursisterne kun i ca. halvdelen af de spørgsmål, der er tilpasset et beskæftigelsesrettet fokus, svarer passende (adækvat) på testers spørgsmål. Testerne bemærker, at særligt på DU1 giver spørgsmål 2 og 3 (om hhv. *nationalitet* og *fødselsdato*) anledning til problemer for kursisterne

både i forhold til at forstå og besvare spørgsmålene. Testerne forklarer, at de ofte omformulerer spørgsmålene, så kursisterne forstår dem.

Dette forhold vil have væsentlig betydning for testens validitet og reliabilitet. Hvis nogle testere omformulerer spørgsmålet og andre ikke gør, er der ikke længere tale om ensartede praksisser, der giver kursisterne samme betingelser i testsituationen, og testen kan muligvis ikke længere siges at måle med samme troværdighed. Også autenticiteten i spørgsmålene problematiseres af testerne, fordi spørgsmålene efter deres vurdering ikke reflekterer et faktisk kommunikativt behov hos kursisterne

Det bemærkes desuden i kommentarfelterne, at en del kursister ikke forstår eller opfatter praktik som arbejde, og kursisterne har generelt ikke et tilstrækkeligt ordforråd. Endvidere mangler mange kursister ordforråd til at udtrykke, hvad de har beskæftiget eller beskæftiger sig med.

Opgave 2: Emneopgaven

Beskrivelse af testformatet

Kursisterne forbereder en kort præsentation af et emne, de har beskæftiget sig med i undervisningen fx *min praktik/arbejde/skole, min hverdag, min familie*) og tester stiller niveausvarende spørgsmål (A1) til præsentationen.

Evalueringsfokus

Testerne har vurderet testens *klarhed og forståelighed* for tester og kursister, samt den nye *tidsramme* på et halvt minut til oplægget.

Resultater

Evalueringen viser, at opgaven er klar for både testere og kursister, samt at der er en vis repræsentation af emner inden for domænet *arbejde/praktik/skole* i testene. Indeværende evaluering har ikke undersøgt testernes oplevelse af autenticiteten i det sprog, der genereres i testen, men testformatet har ofte været kritiseret for at generere en uautentisk kommunikativ situation, idet kursisterne i stor udstrækning præsterer udenadslært opremsning af fakta under testen og ikke tager afsæt i et faktisk kommunikativt behov hos kursisten. Også testens beskæftigelsesrettede validitet er tvivlsom, da testen ikke tager udgangspunkt i en kommunikativ situation, som kursisten vil møde i sin hverdag (herunder en evt. arbejdskontekst).

Evalueringen viser desuden, at den tidsramme, der blev ændret i 2017 fra et minut til et halvt minut, af mange opleves som for kort særligt for DU1-kursister, fordi mange kursister i målgruppen har brug for lidt tid til at komme i gang med deres oplæg. Testerne udtrykker, at de ofte oplever, at det bliver en meget presset testsituation, og videre at det bevirker, at de svageste kursister får produceret meget lidt sprog, hvilket kan gøre det svært at bedømme deres præstationer

Opgave 3: Foto med case

Beskrivelse af testformatet

Kursisterne skal stille spørgsmål til et billede (SIRIs materiale), der afbilleder nogle personer i en hverdags- eller arbejdssituation. Kursisten skal stille spørgsmål til situationen på billedet, og tester svarer på baggrund af en fortrykt 'case'.

Evalueringsfokus

Testerne er blevet bedt om at vurdere kursistens sproglige produktion i testen, samt testgrundlagets funktionalitet.

Resultater

Testerne oplever, at kursisterne kun i mindre grad stiller spørgsmål, der er rettet mod de konkrete situationer på fotoene. Endvidere kommenterer mange, at kursisterne overhovedet har svært ved at stille spørgsmål på en passende måde. Det ser dermed ud til, at testen kun *i nogen grad* genererer autentisk beskæftigelsesrelevant sprog.

Generelt vurderer testerne, at fotoene i sæt 2 fungerer bedst. Det fremhæves især, at foto 4 i sæt 1, der viser et ældre ægtepar med nemID, fungerer mindre godt, fordi kursisterne ikke forstår situationen og derfor har meget svært ved at stille spørgsmål til fotoet. En del testere oplever også problemer med foto 3, der forestiller en pædagog på arbejde, og foto 5, der forestiller en mor med sin datter på restaurant, fordi kursisterne misforstår situationen eller ikke opfatter fotoets indhold som en arbejdssituation.

Evalueringen peger også på, at casene generelt fungerer godt som en støtte for tester til at generere passende svar kursisternes spørgsmål på det rette sproglige niveau, og cases opfylder således generelt deres formål ved at understøtte testers opgaver.

3.1.3 Forskelle på DU1 og DU2-kursister i modultestningen

I kommentarfelterne til modul 1 skriver mange af testerne, at DU1-kursisterne langt oftere end DU2-kursisterne har problemer med at forstå og svare på spørgsmål om telefonnummer, nationalitet og fødselsdato. Desuden bemærker nogle testere, at DU1-kursister generelt har brug for længere tid til testene end DU2-kursister, fordi de er længere tid om at svare på testers spørgsmål og ofte skal have spørgsmålene gentaget flere gange. Endvidere oplever testerne den i 2017 ændrede tidsramme for emneopgaven (fra et minut til et halvt minut) som for kort særligt for DU1-kursister. Testerne udtrykker, at de ofte oplever, at det bliver en meget presset testsituation og videre, at det bevirker, at de svageste kursister får produceret meget lidt sprog - et forhold der kan gøre det svært at bedømme kursisternes præstationer. Evalueringen viser også, at særligt DU1-kursisterne har besvær med at håndtere deres billeder til opgaven fx på en mobiltelefon. I opgaven Foto med case oplever testerne, at opgaven er svær for både DU1 og 2 kursister, og at særligt DU1-kursisterne har problemer med at aflæse flere af billederne.

3.1.4 Fejkilder

Omfanget og kvaliteten af de fritekstbesvarelser, der er indkommet i med respondenternes besvarelser har udgjort en vigtig kilde til oplysning af, hvordan testerne har vurderet kursisternes sproglige præstationer i testene. Der er ved alle spørgsmål fremkommet væsentlige nuanceringer af de skalavurderinger respon-

denterne er blevet bedt om at foretage. Evalueringens resultater skal tages med et vist forbehold for, at der blandt testerne kan være nogen usikkerhed angående de faglige vurderingskriterier evalueringen anvender samt om CEFR-rammens niveaubeskrivelser. Desuden synes nogle testere udelukkende at fokusere på kursisternes produktive færdigheder i testen, selvom også receptive færdigheder (som fx lytning) bør indgå i en samlet vurdering af kursisternes mundtlige færdigheder, dvs. kursisternes forståelse af det beskæftigelsesrelevante sprog, tester producerer. Testernes svar er imidlertid konsistente med den feedback på de nye test, deltagerne på SIRI modultester-seminar 2019 har givet mundtlig på en workshop om opgaverne fra 2017.

3.2 Del 2: undersøgelse af virkningen af de nye modultest på begynderundervisningens tilrettelæggelse og beskæftigelsesrettede fokus

Her gennemgås resultater af spørgeskemaundersøgelsen til underviserne. Resultaterne for hver evaluerede test på henholdsvis modul 1 og 2 gennemgås og opsummeres særskilt.

3.2.1 Modul 1

Opgave 1: Spørgsmål til kursistens medbragte foto medbragt foto

Evalueringen viser, at indførelsen af denne testopgave har haft en tydelig positiv indvirkning på undervisningen, da den har givet underviserne anledning til at inddrage kursisternes erfaringsverden. Dette medfører efter undervisernes vurdering en høj grad af autentisk sprog i undervisningen. Imidlertid giver testopgaven i følge underviserne kun inspiration til et mere indirekte arbejde med beskæftigelsesrelevante kommunikative kompetencer, da de fleste kursister vælger motiver med familiemedlemmer eller klassekammerater fremfor konkrete arbejdssituationer. Underviserne fremhæver dog, at de alligevel tager arbejdsrelaterede temaer op i forbindelse med kursisternes fotos.

3.2.2 Modul 2

Opgave 2: Foto med case

Evalueringen peger på, at testopgaven 'Foto med case' i *overvejende grad* giver inspiration til at arbejde med beskæftigelsesrettede kommunikative kompetencer i undervisningen, fordi der i undervisningen generelt bliver anvendt billedmateriale som afsæt for at tale om kursisternes egen erfaringsverden. Undervisernes kommentarer peger på, at mange undervisere oplever, at brug af cases i undervisningen skærper kursisternes opmærksomhed overfor et bredere repertoire af spørgsmål, de kan stille fx inden for arbejdsdomænet, og som også kan trække på kursisternes egen erfaringsverden. Evalueringen viser dog også, at kun lidt under halvdelen af underviserne systematisk anvender cases i undervisningen, og at kun lidt under halvdelen oplever, at cases støtter dem i at holde undervisningen på A1-niveauet (hvilket var et af de primære formål med at indføre casen i testen).

3.2.3 Tilrettelæggelsen af det beskæftigelsesrettede indhold i undervisningen på begyndermodulerne generelt

Evalueringen viser et stort sammenfald af emnevalg på DU1 og 2 på både modul 1 og 2. Emnerne *præsentation af mig selv, familie og hverdag* vælges hyppigst. På modul 1 vælger lidt under halvdelen af underviserne at arbejde med emnerne *arbejde/praktik* og *skole* (færrest på DU1). På modul 2 ser det ud til, at emnerne *arbejde/praktik*, *skole* og *hverdag* vælges stort set lige hyppigt på DU 1 og 2. Evalueringen peger endvidere på, at underviserne oplever, at de nye test har bevirket, at de i højere grad end tidligere

inddrager autentisk materiale i undervisningen, men kun en mindre del af underviserne vurderer, at de nye testformer tydeligt medvirker til, at kursisterne udvikler beskæftigelsesrelevante sproglige kompetencer.

3.2.4 Forskelle på DU1 og DU2-kursister i undervisningen

Evalueringen af de nye tests indvirkning på tilrettelæggelsen af det beskæftigelsesrettede indhold i undervisningen har vist, at underviserne oplever, at det går bedst med at tale med DU2-kursister om arbejds- og skolerelaterede emner, fordi de oftere end DU1-kursisterne har arbejds erfaringer. DU2-kursisterne har i højere grad reelt arbejde og tager fotos af det. DU1-kursisterne vurderes desuden generelt som svagere sprogligt, fordi de har sværere ved at 'stille spørgsmål' (herunder fx manglende kendskab til passende spørgsmål og korrekte spørgeord). Undersøgelsen har vist, at opgaven DU1-kursisterne i opgaven 'medbragt foto' foretrækker at bruge fotos af deres familie og fx tale om deres børn. Mange af underviserne giver også udtryk for, at det på DU1 er sværere at finde frem til brugbare billeder, og endelig vurderer underviserne, i lighed med testerne, at det for DU1-kursisterne generelt er svært med selve håndteringen af billederne. Endelig vurderer underviserne i lighed med testerne, at det for DU1-kursisterne generelt er svært med selve håndteringen af billederne.

4. Konklusioner og perspektivering af evalueringernes resultater

4.1 Samlet vurdering testenes funktionalitet

Evalueringen peger på, at de reviderede tests ('Foto med case' undtaget) i *overvejende grad* kan siges at generere autentisk kommunikation, samt at sprogets indholdsmæssige og kognitive beskæftigelsesrettede validitet i *overvejende grad* sikres ved, at kommunikationen i testene på A1-minus niveauet i høj grad anvender hverdagsdomænets sprog. Opgaven 'Foto med case' har vist sig at være mere problematisk i og med, at den i testsituationen ikke synes at generere autentisk eller beskæftigelsesrelevant kommunikation. Opgavens opleves uautentisk af testerne, dels fordi kursisterne generelt har svært ved at stille relevante spørgsmål til situationerne på billederne, fordi de generelt har svært ved at forstå de situationer billederne viser (måske fordi de ikke er repræsentative for kursisters erfaringer), og dels fordi de ikke forstår sproghandlingen 'at stille spørgsmål til andre personer og deres handlinger'.

Selv om evalueringen viser, at testerne har taget det beskæftigelsesrettede fokus til sig, peger testernes samlede vurderinger alligevel på, at både kursister og testere i overvejende grad producerer sprog, der tilhører hverdagsdomænet, som kobler til det personligt oplevede.

Evalueringen har også vist, at danskuddannelsesprofil (1 eller 2) har betydning for *hvordan* en test kan gennemføres og for *graden af* dens beskæftigelsesrettede troværdighed (validitet). og retfærdighed (reliabilitet). Testerne oplever særligt vanskeligheder med at holde sig til rammer og testgrundlag ved testning af DU1-kursister. Evalueringen har desuden vist, at særligt DU1-kursisters valg af motiver i deres medbragte materialer primært holder sig inden for hverdagsdomænet, hvilket gør det vanskeligt for testerne at følge intentionen om at målrette spørgsmålene arbejdsdomænet.

Det kunne dermed se ud til, at understøtte ovenstående konklusioner om, at DU1-kursisterne i højere grad end DU2-kursisterne oplever det beskæftigelsesrettede indhold i testene som uautentisk (fx billeder og ordforråd). En forklaring på dette kan være, at DU1-kursisterne på begynderniveauet i overvejende grad tilegner sig det sprog, de har brug for inden for hverdagsdomænet dvs. hverdagsituationer, der ikke er

arbejdsrelaterede. Den kommunikation testene lægger op til, reflekterer kommunikationsbehov og kommunikationssituationer, der tilhører arbejdsdomænet, som for nogle kan være en tænkt og dermed uautentisk kommunikativ kontekst. Netop det forhold, at den abstrakte kommunikative kontekst opleves som uautentisk, gør den vanskeligere at kommunikere om.

5. Samlet konklusion og implikation for fremtidig modultestrevision

5.1 Konklusioner

Evalueringen peger på samlet set på, at indførelsen af de nye modultest i varierende grad har medvirket til et tydeligt beskæftigelsesrettet fokus i begynderundervisningens tilrettelæggelse. Det ser umiddelbart ud til at begge opgaver 'Medbragt foto' og 'Foto med case' har haft en klar positiv backwash på undervisningen, da opgaverne har givet underviserne anledning til at inddrage kursisternes erfaringsverden (fx i form af fotos) på en måde, der naturligt skaber autentisk kommunikation. Desuden vurderer underviserne, at opgaven 'Medbragt foto' i *nogen grad* og 'Foto med case' i *overvejende grad* giver anledning til at arbejde med arbejdsrelateret sprog. Det ser dermed ud til, at testene har haft en tydelig positiv indvirkning på undervisningen, hvad angår en styrkelse af autenticitet og beskæftigelsesretning af indholdet i undervisningen.

Evalueringen af undervisningen har i lighed med evalueringen af de nye test vist, at hhv. DU1- og 2-kursister klarer sig meget forskelligt fagligt, når der arbejdes med arbejds- og skolerelaterede emner i undervisningen. Forskellen på, hvordan de to testopgaver på hhv. modul 1 og 2 opleves at generere sprogligt indhold inden for arbejdsdomænet, kan forklares med, at det sprog, kursisterne på modul 1 arbejder med, primært kobler til relevante kommunikative situationer inden for hverdagsdomænet. Først på modul 2, når kursisterne mestrer basale sproghandlinger, der vedrører *præsentation af sig selv, familie og hverdag* (tal, ugedage og nogle højfrekvente hverdagsrutiner), bevæger det sproglige fokus sig over i andre domæner som fx arbejdsdomænet, hvor der arbejdes med mere specifikke arbejdsrelaterede sproghandlinger eller ordforråd. Underviserne synes at opleve, at DU1 og 2-kursisterne generelt har forskellige kommunikative behov, hvilket får afgørende betydning for, *hvad* der kan arbejdes med i undervisningen og *hvordan*. I flg. underviserne har DU1-kursister ofte ikke den store erfaring fra arbejdsmarkedet samt meget lidt eller ingen skoleerfaring og opleves af underviserne generelt som "meget svagere sprogligt" end DU2-kursisterne.

Det ser ud til at kursisterne, og DU1-kursisterne i særdeleshed, trods underviseres og testerens indsats kun i *nogen grad* præsterer sprog, der efter definitionen i afsnit 2.3.1, kan siges at være beskæftigelsesrelevant. En plausibel fortolkning af indeværende resultater er at forstå dem som udtryk for samme underliggende biografiske læreprocesser som studier af bl.a. Pedersen (2006) og Norton (2013) viser. Her argumenteres for, at sprogtilegnelse involverer biografiske læreprocesser og dermed identitetsskabelse. Kursisterne må forventes at tilskrive størst betydning til de elementer i undervisningen, som bedst harmonerer med deres eget aktuelle identitets- og fremtidsbillede. Norton (2003) introducerer begrebet *investment*, til at betegne den omstændighed, at læreres komplekse livshistorier og forskelligartede ønsker bringes i spil, når de tager del i og lærer sproget: "*they are not only exchanging information with target language speakers, but they are constantly reorganizing a sense of who they are and how they relate to the social world*" (2013: p. 50). En kursists *investment* kan dermed forstås som en 'investering' i eget aktuelle identitetsbillede.

En kursists *investment* kan dermed forstås som en 'investering' i eget aktuelle identitetsbillede. En forklaring på, at mange DU 1-kursister tilsyneladende kun i ringe grad præsterer beskæftigelsesrelevant sprog efter ovenstående definition, kan være, at disse kursisters egne identitets- og fremtidsbilleder ikke rummer et særligt klart beskæftigelsesperspektiv, og at deres forudsætninger for at tilegne sig kommunikative kompetencer, der er rettet mod arbejdsrelaterede praksisfællesskaber, dermed ikke er særlig stærke. Dertil kommer, at de sprogtilegnelsesprocesser, der har størst betydning i begynderfasen, også vil have afgørende betydning for, hvordan kursisternes lærersprog udvikler sig strukturelt og funktionelt, samt at kursisternes kognitive formåen som følge af deres svage eller helt manglende skolebaggrund har væsentlig betydning for deres progressionshastighed.

Samlet set viser evalueringen at både testere og undervisere viser i deres svar, hvordan de i testning og undervisning arbejder med at skabe autentisk beskæftigelsesrelevant kommunikation. Indførelsen af de nye test kan dog næppe alene forklare det store fokus på *arbejde/praktik/skole*. Der er også udkommet et revideret fagbilag i efteråret 2017, som forventeligt må tilskrives stor betydning for, hvad der arbejdes med i undervisningen. Fagbilaget har dog ikke været en del af genstandsfeltet i denne undersøgelse, og der kan derfor ikke her redegøres for betydningen af dette aspekt for den beskæftigelsesretning af undervisningen, som undersøgelsen her afdækker.

Evalueringerne samlet set vist at:

- Testene ikke fungerer lige godt for Danskuddannelse 1 og 2 kursister, hvilket får betydning for det sprog, der produceres i testene og for den måde testene kan gennemføres på. Særligt kursister på danskuddannelse 1 har svært ved at forstå test, hvor de skal tale om noget, de ikke selv har konkret erfaring med. Desuden synes særligt Danskuddannelse 1-kursister at have særlig svært ved at tale om konkret arbejdsrelateret indhold fx billeder af arbejdsituationer
- De reviderede tests på modul 1 ser ud til i *overvejende grad* at frembringe at kommunikation, der er relevant for kursisterne både på Danskuddannelse 1 og 2
- De reviderede test på modul 2 ser ud til kun i *nogen grad* at frembringe kommunikation, der er relevant for kursisterne både på Danskuddannelse 1 og 2 (dog i ringest grad for kursisterne på danskuddannelse 1). Kursisternes sprog i testene generelt er karakteriseret ved, at det fortrinsvis knytter sig til *hverdagsdomænet* og det personligt oplevede og mindre grad til noget specifikt arbejdsrelateret. Dette forhold konflikter med, at testene særligt på modul 2 lægger op til en kommunikation, der tager afsæt i erfaringer (egne eller andres) fra *arbejdsdomænet*
- Undervisere og testere i *høj grad* har taget det beskæftigelsesrettede fokus i danskuddannelserne til sig
- Underviserne i *overvejende grad* oplever, at arbejdet med at forberede de nye test har styrket niveauet af autentisk sprog i undervisningen og givet dem et fokus på undervisningens

5.2 Implikation for fremtidig modultestrevision

Evalueringsens samlede resultater lægger op til:

- At fortage en nærmere undersøgelse af hvordan forskelle i kursistprofiler på de tre danskuddannelser bedst håndteres i udviklingen af nye eller tilpasningen af eksisterende testformater for at opnå høj validitet i testningen og størst mulig positiv backwash-effekt af testene
- At der i testudviklingen arbejdes på at udarbejde formater, der i højere grad, end det er tilfældet nu, tester kompetencer i at bruge sproget på en passende måde i en given arbejdskontekst (socio-pragmatiske kompetencer)
- Overvejelser om justering eller bortfald af test på modul 2 med lav validitet (relevant for kursisterne)
- At viden om hvilke emner, der arbejdes med på A1-minus- og A1-niveauerne på hhv. DU1 og 2, inddrages i testudviklingen for at understøtte sammenhæng mellem de reviderede tests og undervisningens beskæftigelsesrettede fokus

Litteratur

Dahler-Larsen, P. (2013): Evaluering af projekter - og andre ting, som ikke er ting. Syddansk Universitetsforlag.

Norton, B. (2013): Identity and Language learning. Bristol/Buffalo/Toronto. Multilingual Matters.

Pedersen, M. S. (2006): Mit sprog - mit arbejde - mit liv. I Arnfast, J. (red.). Sproget galt i halsen. Aktuell forskning i dansk som andetsprog. København, Københavns Universitets Humanistiske Fakultet.

ALTE (2011). Manual for Language Test Development and Examining. Language Policy Division, Council of Europe.